

Hvorfor og hvordan virker kirurgiske sjekklister?

Hilde Valen Wæhle disputerte 14.2.2020 for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen "Impact of the WHO Surgical Safety Checklist implementation on perioperative work and risk perceptions".

Hensikten med prosjektet har vært å undersøke hvordan innføringen av WHO's "Sjekkliste for Trygg kirurgi" påvirker arbeidsprosesser, pasientutfall, og risikoforståelse i tverrfaglige, kirurgiske team. Da en stor del av komplikasjonene som oppstår under eller etter en operasjon er infeksjoner, er det viktig at infeksjonsforebyggende tiltak blir koordinert optimalt av det kirurgiske teamet. WHO's Sjekkliste for Trygg Kirurgi inneholder sentrale komponenter for effektiv kommunikasjon og teamarbeid knyttet til forebygging av bl.a infeksjoner. Forskning har vist at sjekklisten reduserer kirurgiske komplikasjoner, dødelighet og liggetid i sykehus- også i Norge.

Det første arbeidet belyser hvordan god innføring og bruk av sjekklisten samsvarer med en påvist forbedring av infeksjonsforebyggende arbeidsprosesser (varmebevarende tiltak og håndtering av infeksjonsforebyggende antibiotika), samt en reduksjon i antall komplikasjoner (infeksjoner, blødninger og sårruptur).

I avhandlingens andre arbeid ble håndtering av antibiotikaprofylakse analysert og identifisert som en kompleks og sammensatt prosess. Denne involverte flere faktorer som påvirket både forskrivning- og administrering av antibiotika. Sjekklistens påviste effekt

Foto: Katrine Sunder, Helse Bergen

på antibiotikahåndtering tilskrives at den fungerer som en påminner, og/eller gir kunnskap om optimal tidsangivelse for administrering av antibiotikaprofylakse.

I det tredje arbeidet, ble det belyst hvordan deltakere i kirurgiske team opplevde at bruken av "Sjekkliste for Trygg Kirurgi", samsvarte med eksisterende strategier for klinisk risikohåndtering. Identifiserte atferdsmønstre gav god indikasjon på at sjekklisten ikke nødvendigvis var fullt integrert i eksisterende strategier for risikohåndtering i daglig klinisk praksis.

Personalia

Hilde Valen Wæhle (f. 1973) er utdannet anestesisykepleier 2001, og Master i Kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen, 2011. Helse Vest og Haukeland universitetssykehus har finansiert doktorgradsarbeidet. Avhandlingen utgår fra Klinisk institutt 2, Universitetet i Bergen. Hovedveileder har vært professor Stig Harthug, med

professor Eirik Sjøfteland, ph.d Arvid S. Haugen og førsteamanuensis Ingrid Smith som medveiledere.

Publikasjon 1: Haugen AS, Wæhle HV, Almeland SK, Harthug S, Sevdalis N, Eide GE, Nortvedt MW, Smith I, Sjøfteland E. Causal analysis of World Health Organization's Surgical Safety Checklist implementation quality and impact on care processes and patient outcomes: Secondary analysis from a large stepped wedge cluster randomized controlled trial in Norway. *Annals of Surgery*. 2019, February; 269(2):283–290. doi:10.1097/SLA.0000000000002584

Publikasjon 2: Wæhle HV, Harthug S, Sjøfteland E, Sevdalis N, Smith I, Wiig S, Aase K, Haugen AS. Investigation of perioperative work processes in provision of antibiotic prophylaxis: A prospective descriptive qualitative study across surgical specialities in Norway. *BMJ Open*. 2019, June; 9:e029671. doi:10.1136/bmjopen-2019-029671

Publikasjon 3: Wæhle, H.V., Haugen, A.S., Wiig, S. et al. How does the WHO Surgical Safety Checklist fit with existing perioperative risk management strategies? An ethnographic study across surgical specialities. *BMC Health Serv Res* 20, 111 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12913-020-4965-5>